

Gazeta sportowa

Wychodzi 1. i 16. każdego miesiąca.

Pismo ilustrowane

poświęcone wszystkim
gałęziom sportu x x x

Przedpłata z przesyłką pocztową.

W Austrii: rocznie . 12 kor.	W Rosyi: rocznie . . . 6 rs.
półrocznie . . . . 6 »	W Niemczech: rocznie 12
kwartalnie . . . . 3 »	marek.

Dla klubów, Towarzystw gimnastycznych i sportowych znacznie niższe ceny.

Numer pojedynczy 50 hal.

Redakcja i administracja: we Lwowie ul. Karola Ludwika 5.

Sport konny

Szermierka

Wioślarstwo

Strzelanie

Krokiec

Cyklistyka

Atletyka

Lawn-Tennis

Łyżwiarstwo

Samochody

Piłka nożna

Rybackstwo

Łowiectwo

Fotografia amatorska

TREŚĆ: Sport konny: Stado w Piwodzie nap. F. Wrażenia z ostatniego pobytu w Wiedniu nap. J. Kocowski. Amerykański system trenowania nap. F. Konkurs wyścigowy. Terminy wyścigów. Terminy mianowań. Mianowania. Zgłoszenie przepadek. Rezultaty główniejszych biegów w Austro-Węgrzech. Z torów zagranicznych. Rozmaitości. Odpowiedzi od Redakcyi. Sport klubowy. Od Redakcyi. — **Garbka uwag** nap. Rotkwi. Cyklistyka: Z Towarzystwa kolarzy Wyścigów we Lwowie. Korespondencye. Bordeaux-Paryż. Rozmaitości. — **Samochody:** Rozmaitości — Szermierka: Rozmaitości. — **Zabawy i gry dla młodzieży:** Rozmaitości. — **Od Redakcyi.** Ryciny: Marucha. Taral. Doggett.

Ogłoszenia

Fabryka aparatów fotograficznych

Edmund Brodkowski

Lwów, ul. Batorego 22.

Poleca aparaty fotograficzne i wszelkie przybory do fotografii zawodowej, naukowej i amatorskiej w wielkim wyborze, najlżejszych wyrobów i niżej cen wszystkich firm krajowych i zagranicznych. Przy zakupie aparatu do celów amatorskich nauki udziela się bezpłatnie.

Cenniki wolne.

Liczne uznania są w moim handlu do przejrzienia.

Józef Grajewski

MÉCHANIK

wykonuje wszelkie roboty

** ślusarsko-mechaniczne **

buduje rowery z materiałów angielskich i amerykańskich po cenie 80, 100, 120 i 150 złr. Naprawia rowery, fonografy i maszyny do szycia. Ostrzy i nikluje łyżwy.

Lwów, ulica Kopernika 1. 14.

Dostawca Oddziału Kolarzy Sokola Lwowskiego, Lwowskiego Klubu Cyklistów i t. d.

J. Calderoni

(H. Rosenthala następcą)

we Lwowie, przy ul. Kopernika 1. 9.

Zakład
dla umundurowania
pp. oficerów
i urzędników

Stroje dla cyklistów. Mundury i płaszcze sokole. Stroje ćwiczebne. Broń przyboczna i palna. Największy wybór włoskich przyborów do szermierki. — Ceny umiarkowane stale.

Zarząd stada
czystej krwi orientalnej w Jezupolu
ma na sprzedaż
kilką matek różnego wieku

DO NABYCIA
w Redakcyi „Gazety Sportowej“
oficyalna
Księga Stad koni półkrewi
dla Galicyi i Bukowiny (Cena: 6 koron).

Drobne ogłoszenia.

(miejsce przeznaczone dla stałych prenumeratorów „Gazety Sportowej“.)

Nie mogąc z powodu bajećnie niskiej ceny prenumeraty w stosunku do kosztownego nakładu przetrzymać bezinteresownie miejsca na ogłoszenia dla stałych prenumeratorów naszego pisma a pragnąc spełnić wielostronne wyrażane życzenia i rozszerzyć koło naszych zwolenników, czynimy możliwie najdalej idące ustępstwo, otwierając rubrykę „drobnych ogłoszeń“ dla stałych prenumeratorów po cenach następujących:

miejsce oznaczone lit. A. kosztuje jednorazowo 75 h. rocznie 25 K.
 „ „ „ B. „ jednorazowo 1 K. 50 h. rocznie 50 K.

Wydawnictwo.

Kilka klaczy żrebnicych i kilka czystej krwi arabskiej jest na sprzedaż w Jabłonowie p. Suchostaw.

Poszukuje się **klaczy pełnoletniej** dobrze ujeżdżonej, miary 15-żw. Zgłoszenia przyjmuje obszar dworski Nosówka poczta Rzeszów.

Vlasta (20) klacz ur. 1894 po Chislehurst (11) od Bona fide po Doncaster (5) od Bielle po Blair Athol (10) od Terric po Touchstone (14) od Gusnee (Oax) chowu p. Ryszarda Wagnera, z powodu blizny powstałej wskutek skaleczenia, tania na sprzedaż. Ewentualna zamiana niewykuczona.

Adres: Richard Faerber Porucznik w f. Drag. Regiment. Stanisławów.

Konie wierzchowe cztery i pięcioletnie na sprzedaż. Stado Dylągówka Poczta Hyżne Teleg. Błażowa. St. kol. Rzeszów lub Łańcut.

Ogier czystej krwi araby a to: 3 złote kasztany, 1 izabielowy, 1 siwy i 1 brudno-kasztanowaty, są na sprzedaż w Kallnestie (Bukowina), 2 kilometry od stacyi kolei Berbestie, poczta i telegraf w Berbestie.

Zarząd dóbr hr. Della Scala.

Na sprzedaż konie wierzchowe i kilka klaczy w stadzie Jaszczewskim.

Adres: August Stojowski, Jaszczew p. Moderówka.

Para juckerów 15-14, 6. gniado jabłkowite, klacz i wałach 8 letnie doskonale ujeżdżone, efektywne, startowane, z wysokimi chodami. Zaraz na sprzedaż za 500 fl.

Adres: Ostoia Ostaszewski Sędziszów.

Ogier rządowy, wysłużony, stadnik, spokojny chodzący w zaprzęgu i pod wierzchem maści szarogłębkiej, arab półkrewi — do sprzedania za bardzo umiarkowaną cenę. Zarząd dóbr Dmytrowice ost. pocz. Kosienice.

Dwa wałachy wierzchowe, złote kasztany, jeden pięciu, drugi sześciolletni po El-Kebirze na sprzedaż w Pieniakach.

Adres: Tadeusz Cieński, Pieniaki.

2 ogier gniade po matce pełnej krwi arabii, **ogier kasztanowaty** także po hucule i arabie są na sprzedaż w Kallnestie. Blizsza wiadomość w Zarządzie dóbr Hr. Della Scala w Kallnestie p. Berbestie.

Zwiderwurz (6) klacz gn. ur. 1889 po Stronzián (17), żrebnia z Or vertem (8) wraz z roczną żrebnicą po Or vert na sprzedaż. Blizszych wiadomości udzieli Zarząd stada J. Hr. St. Siemieńskiego w Pawłowskiu p. Jarosław.

W Sędziszowie na sprzedaż:

„**Keita**“ i „**Wista**“ para klaczy dorosłych 7 letnich miary 15-2, tak do najcieńszej karety jak jako szybkie dystansowe juckery, wyrobowane przystem w głębokiej oros i wartościowe jako materiał hodowlany. Z gwarancją. Cena 750 fl. Klacze te czasowo znajdują się u JW-go Alex. Dąbskiego w Nosówce p. Rzeszów, 7 km. od Rzeszowa i tamże są do oglądnięcia.

Marmat (4) po Phil (3) od Helena — w Austro-Wygrzech: ze żrebieciem kl. gn. po Britannicus ur. 1901 i pokryta Viradem

Adres: Ostoia-Ostaszewski, Sędziszów.

Zegarki wyścigowe, chronografy najnowszej konstrukcyi poleca W. Grański zegarmistrz w Lwowie.

Do Virada jeszcze kilka klaczy będzie przyjętych. Stanówka 100 kor. Adres zgłoszeń: Ostoia-Ostaszewski, Sędziszów.

B.

7-letni ogier „Garibaldi“ z rasy Sweetbread z Bravade zdolny do płodu, jest zaraz z powodu wyjazdu tania do sprzedania względnie wymiany. Wiadomość u porucznika i pułku dragonów hr. Beroldingen w Stanisławowie.

Ogłoszenie stanówki. Podczas sezonu stanówki 1901 pokrywa w st. Or-vert (3) po Bend-Or (1) po Doncaster (5) od Vertumna, po Springfield (14). Or-vert w swej czteroletniej karierze wyścigowej biegł 41 razy, wygrał 17 pierwszych 6 drugich nagród w łącznej sumie 205.170 koron.

Or-vert jest ojcem zwycięzców **Wadpana**, (zwyc. w Galic. Derby 1900.) **Brind'or** i **Pauli**.

Taksa stanówki **80 koron**, utrzymanie po cenach miejscowych. Zgłoszenia adresować: Zarząd Stada w Pawłowskiu. Poczta, telegraf i stacya kolei Jarosław.

W Brzuchowicach

obok lasku uroczego, tuż przy stacyi kolejowej jest grunt pod budowę do sprzedania. — Również jest do sprzedania Willa z pięknie urządzoneym ogrodem, komórkami, piwnicami, altaną przy drodze, studnią itp. Zgłoszenia pisemne i ustne pod adresem: S. B. ulica św. Antoniego I. 9, drzwi 20.

Kto chce brać udział w konkursie, raczy ten formularz wypełniony wyciąć i nadesłać Redakcyi „Gazety Sportowej“, Lwów, Karola Ludwika 5, III. p., najpóźniej do 15. czerwca br. Późniejsze przesyłki nie będą ważne.

FORMULARZ

do

KONKURSU WYŚCIGOWEGO

„Gazety Sportowej“

na

Bieg o nagrodę Ministerstwa 6000 koron zwycięzcy (Galic. Derby) 1901.

Zwycięzca

Drugi

Třzeci

Nazwisko (albo pseudonim) {
i adres przysyłającego }

Każdemu przysługuje prawo nadesłać dowolną ilość kombinacyi. Każdy formularz jednak może tylko jedną kombinacyę zawierać.

GAZETA SPORTOWA

Lwów, 16. maja 1901.

Numer 10. — Rok 11.

Sport konny ♡ Cyklistyka ♡ Samochody ♡ Szermierka ♡ Atletyka ♡
 Łowiectwo ♡ Wioślarstwo ♡ Lawn-Tennis ♡ Piłka nożna ♡ Krokiet ♡
 Sporty zimowe ♡ Strzelanie ♡ Rybactwo ♡ Fotografia amatorska ♡

Wydawca i odpowiedzialny redaktor: Kazimierz Hemberling.

Z albumu koni galicyjskich.

MARUCHA

(ofic. Ks. Stad koni orientalnych dla Gal. i Buk. Vol I. Pag. 10)
 Klacz-matka w stadzie Książąt Czartoryskich w Piwodzie.

Sport konny.

Stado w Pławdzie.

Najenergiczniejszym pionierem na polu krajowej polsko-orientalnej hodowli koni jest bezspornie Książę Witold Czartoryski.

Stado w Pławdzie koncentruje w swych stajniach najliczniejszy może w Galicji materiał hodowlany orientalnego pochodzenia, który Książę wciął kompletnie, skupując w Galicji i Królestwie klacze, wylawiając resztki, bez względu na wiek pierwszoklasowego materiału. Czoło stada tworzą klacze, wywodzące się ze znakomitego stada Hr. Juliusza Dzieduszyckiego z Jarczowic.

I. tom Galic Księgi stad koni orientalnych, wydany w 1899 roku, zamyka w sobie już 17 klaczy i dwa ogiery. Od tego czasu liczba ta wzrosła i wciąż wzrasta, mimo, że selekcja surowo jest przeprowadzana.

Trudność odświeżenia krwi w incestowej od lat wielu z konieczności prowadzonej hodowli — która dzięki temu zachowała swój typ, usunął Książę znaczącej ofiarą pieniężną.

„Amil”, arab czystej krwi, zakupiony od króla Württembergskiego, choć nie dorównuje szlachetności typowi arabów Jarczowieckich, jest jednak takim okazem, jakich rząd do dyspozycji hodowców koni arabskich w Galicji od dawna nie dostarcza, przeciwnie, niedejnego z Galicji wyprowadził.

Leżąc netylko pełna krew arabska znalazła swego opiekuna w Ks. Witoldzie Czartoryskim. W stadzie Pławdzkiem, wzorowo prowadzonym a pozostającym pod opieką zamitanowego w swoim fachu Dyrektora pana Merczyńskiego, reprezentowany jest również chów koni krajowych orientalnego pochodzenia, jakoteż znajduje się własna pepiniaria huculów, złożona z sześciu najlepszych na dwóch wystawach w Żabiu zakupionych klaczy. Na razie w braku ogiera huculskiego, klacze te pokrywane są odpowiednim arabem.

Stado w Pławdzie nazwać można wzorową fermą wychowawczą. Właściciel nie szczędi kosztów i zachodu, by utrzymać w całej pełni jakościowy dawny polski chów koni, który, wskutek niczem nie wyłomnionej fatalnej gospodarki rządowej, jak i po macoszemu dotąd jeszcze przez Towarzystwo gospodarskie traktowanej sprawy hodowli koni, nie utrzymał się na pierwotnej wyżynie.

Wrażenia z ostatniego pobytu w Wiedniu.

Ruch sportowy za granicą. — Amerykanizm. — Amerykański system jeźdźstwa. — Przystawanie do siebie amerykańskiego systemu. — Rotm. Szemere. — Jockeye Barker i Huxtable. — Sukcesy Amerykanów. — Mistrz nad mistrze. — Cash Sloan. — Ogólny pogląd na amerykański sposób jeźdźstwa, Maszyno do starzowania. — Przyroczna większego zainteresowania się wyścigami. — Wadliwość angielskiego systemu trenowania.

Podczas gdy u nas w Galicji życie sportowe drzemie jeszcze snem zimowym i na żadnym polu nie słychać o jakichś przedsięwzięciach, dzieje się za granicą zupełnie inaczej. Nie mówiąc już o Paryżu i Warszawie, w życie sportowe we Wiedniu np. już od połowy marca, a około Wielkanocy odbywają się tu corocznie meeningi wyścigowe, kłusowe, międzymnarodowe popisy atletyczne, footballowe, a tysiące ludności z wszelkich stanów i warstw społecznych bierze w nich udział.

Szczególnej sport wyścigowy rozpoczął swój tegoroczny sezon pod nader pomysł-

nemi auspiciami i zainteresowaniem ludności jest niesłychane. Każdego dnia spieszą do du Freudenau liczne rzesze, okryte i pociągi są przepelnione, trybuny nabite publicznością. Większe niż corocznie zainteresowanie okoliczności, w sezon tegoroczny stanowi chwilę epokową, w której odbywa się cały przewrót w technice wyścigowej.

Tym czynnikiem przewrotnym jest »amerykanizm« wprowadzony ubiegłego roku na tory austro-węgierskie przez Jima Morgana, a obecnie przez cały szereg pierwszorzędných amerykańskich jockeyów, którzy zerwali z dawnymi tradycjami angielskich mistrzów w sztuce jazdy, zwykłych w pierwszej połowie biegu zaszanosować się konia i ile możności w wolnym tempie jechać, aby dopiero przy końcu mogli wykorzystać speed konia.

Wskutek tego, były bardzo częste walki końcowe bardzo ostre a biegi bardzo polowne.

Dużo i obszernie pisano o nim po fachowych czasopiśmie, omawiano zalety i wady nowego systemu z pedanterją, jednakowoż muszę zauważyć, że jeśli chodzi o krótką a dobrą charakterystykę tegoż, to mojem zdaniem najlepiej, bo wzięcie a dokładnie scharakteryzował go p. Ostoa-Ostaszewski na posiedzeniu Towarzystwa wyścigowego we Lwowie słowami, że zasadza się na tem, »by koniowi dać iść od początku pełną parą, jest dużo wyższą i energią jeźdźcą w finiszu główną odgrywa rolę« i mylnie jest przekonanie tych, którzy twierdzą, że cała nowość polega tylko na odmiennym sposobie dosiadanía koni.

W nowym systemie trzeba odróżnić dwa momenty; jeden, że staraniem jeźdźca jest zaraz od chwili startu zdążyć całą siłą, pełnym galopem, a nie jak dotąd: początkowo wolno, a dopiero w drugiej połowie dystansu pozwolił rozwinąć się speedowi konia, oraz drugi jako skutek tego, że jeździec chcąc jechać pełnym speedem zaraz od startu, musi konia w inny aniżeli dotąd, od najdawniejszych czasów zarówno przy zwykłych praktykach, jak i przy najszybszych biegach praktykowany sposób dosiadać, mianowicie w ten sposób, aby tylne odnoża o ile możności były zwolnione od ciężaru jeźdźcy, jakkolwiek możnaby także i przy zachowaniu dawniej metody dosiadanía koni cały kurs przebywać speedem.

Jednakowoż doświadczenia wykazały, że wierzchowiem tem większą może rozwinąć chyżość, im bardziej koni przodowi konia przeniesiony jest ciężar jeźdźcy; to też i Amerykanie chcąc umożliwić koniowi osiągnięcie najwyższej możliwej chyżości, muszą punkt ciężkości jak najwięcej koni przodowi przenieść i dosiadać konia w ten sposób, aby ciężar ich spadał na przednie odnoża, przez co koń wcale nie jest krepowany jeździecem, lecz może całą siłą galopować, a tylne nogi służą mu zupełnie do odsadzenia się w galopie, co jest ich właściwym przeznaczeniem.

System ten jednakowoż ma tę wadę, że uniemożliwia jeźdźcowi regulować już w czasie biegu chyżość konia i że jeździec musi stosować się do siły, wytrzymałości i dobrej woli konia i w razie, gdy te wiodą, to koń wogóle nie będzie miał nic do czynienia z wynikiem wyścigu, podczas gdy dotąd przy wolnym początkowo tempie często nawet liche konie dzięki większej zgrabności jeźdźcy mogły w finiszu zwyciężyć, bo w tej fazie biegu nie chodzi już o klasę konia, ale o siłę i bieglność jeźdźcy.

Z tego wynika, że rezultat biegów będzie więcej sprawiedliwy, gdyż zależeć będzie bardziej od jakości koni jak jeźdźców i że biegi wygrywane będą dobre konie, a nie dobrzy jeźdźcy, którzy dotąd tem większe mieli szanse zwycięstwa, im wprawniej byli i zreczniej w dokonywaniu różnych sztuczek finisшовых. Dowodzi tego też okoliczność, że zarówno tamtego roku Jim Morgan, a tego roku wogóle Amerykanie zyskiwali zwycięstwa łatwiej bez ostrych walk końcowych, dawniej tak częstych, gdyż jeździec dosiadając konia sposobem dotychczasowym (tj. w siodle angielskim) bardziej jak tyłowi, miał o wiele więcej w rekus konia, mógł więc na koniec biegu siły i speed konia zaościć.

O ile amerykańska metoda wyścigowa polega na ogólnym przyspieszeniu biegu, to wobec tego, że w bieżącym sezonie w każdym prawie biegu oprócz Anglików także Amerykanie biorą udział, da się stwierdzić, że ta metoda zapanowała już wszechwładnie na torach austro-węgierskich; dowodzą tego i daty chronograficzne, wykazujące, że tempo w biegach, w których zwyciężył Anglik, było równie szybkie.

Sposób zaś amerykański dosiadanía koni przyswoiła sobie znaczna część jeźdźców zawodowych, jednakowoż nie wszyscy, bo sposób ten wymaga, wbrew bardzo rozpowszechnionemu dotąd mniemaniu, większej, niż na pierwszy rzut oka się wydaje, zrecznosci i zgrabności i nie każdy jest w stanie przyzwyczaić się doń, zwłaszcza, że i możliwość wypadku jakoś jest daleko większa, jak dawniej.

Z jeźdźców-panów jedynie tylko rotmistrz Szemere dosiada konia w sposób amerykański, jednakowoż i on niema jeszcze dość rutyny i już kilka razy, dzięki tej amerykańskiej nowości wszedł wbrew woli w bieżącą styczność z murawą toru.

Imi mimo długich i mozolnych ćwiczeń w jesieni i na wiosnę odbytych w celu nabycia wprawy w nowym sposobie dosiadanía, jeszcze zawsze nie ufają sobie i zadawalniają się tylko mniej lub więcej nieznaczem podniesieniem strzemion.

Oczwista, że przy biegach z przeszłości metoda ta wcale nie da się zastosoować, gdyż narażałaby jeźdźcę przy braniu przeskódk na złamanie karku.

Z jockeyów nie amerykańskiego pochodzenia tylko Barker i Huxtable władają już zupełnie poprawnie amerykańską metodą tak, że w niczem nie ustępują mistrzom z za Oceanu, a kilku innych, jak Cleminson, Poole i Hyams oraz kilku tutejszych (Mandi) poczyniło znaczne postępy w sztuce jeźdźstwa »po amerykańsku« tak, że z czasem zupełnie takową sobie przyswoją.

Pomimo, że z 7 zaangażowanych stale w austro-węgierskich stajniach jockeyów, dwóch dotąd prawie wcale nie brało udziału w wyścigach z powodu choroby (Erbsmehl), a murzyn Hamilton również był chory i jakiś czas nie jeździł, na 52 biegów płaskich w wiedeńskim jeździe wiosennym, w trzydziestu dwóch biegach zwyciężyli Amerykanie, a tylko w 20 na Anglię. (Do Amerykanów zaliczam tu Barkera, gdyż jak wyżej zaznaczyłem, on jeden zupełnie poprawnie jeździ systemem amerykańskim.)

Gdy się zważy, że w 4 biegach, w których udział tylko po 3—4 konie, brali udział tylko sami Anglię, a tylko w jednym sami Amerykanie, to stosunek ten przedstawiać się będzie jak 31:10, a będzie jeszcze korzystniejszy dla Amerykanów, jeśli się uwzględni okoliczność, że w kilku wypadkach zwyciężyli nad Anglikami, mimo, że dosiadałi

koni o całą klasę gorszych od dosiadcanych przez Anglików, często ostatnich outsiderów, jak o tem świadczy bezspornie wysokie kwoty płacone przy maszynach za zwycięstwa Tarala (178 i 173:10), Kossa, Doggetta itd.

Prawdziwym mistrzem nad mistrzami w sztuce jeżdżenia, przewyższającym znacznie swoich rodaków, okazał się p. Taral: na 25 biegów, w których brał udział, zwyciężył 13 razy, a 6 razy był drugim. Stał się też ulubieńcem publiczności wiedeńskiej, która teraz głównie na konie przez niego dosiadane czyni zakłady bez względu na ich jakoś.

Powodzenie swoje zawdzięcza nie tylko metodzie amerykańskiej, ale także ogromnie wydoskonalonemu poczuciu tempa wyścigowego, wskutek czego puszcza konia z taką szybkością, do jakiej właśnie ten koń jest zdolny.

Również i «Amerykanin» Szemere może się poszczycić nie tylko najwyższymi ilościowo i procentowo rekordem zwycięstw, ale też tem, że nie tylko tutejszych pierwszych jeźdźców przewyższył, lecz także i szampiona niemieckiego, porucznika Suermonta, który w Pressburgu zawsze uległ jemu, mimo, że dosiadał konie lepsze i co do klasy i co do treningu.

Na torze warszawskim, gdzie rozpoczął się właśnie dnia 5. b. m. sezon wyścigowy, jeździ również jeden Amerykanin, zaangażowany przez słynną stajnię Reszkego, mianowicie brat Tod Sloana, Cash Sloan, i — jak dotąd — odnosi również znaczne sukcesy.

O ile z dotychczasowych doświadczeń i wyników wnioskować można, to amerykańska metoda dosiadcania konia z czasem zupełnie wyruguje dawny sposób, praktykowany od najdawniejszych czasów i zapanuje wszędzież na torach wyścigowych, przynajmniej, na razie przynajmniej, właścicielom stajen, którzy mogą utrzymać drogie nader amerykańskich jockeyów, wielką przewagę nad innymi. Czy jednakowoż przyczyną nie do rozwoju wyścigów, to na razie przynajmniej powiatpiewać o tem można, a to z powodu, że jockey amerykański kosztuje rocznie dwa do trzy razy tyle, co pierwszorzędny Anglik i dlatego też tylko pierwszorzędne stajnie mogą sobie pozwolić na taki — swoja droga rentowny — wydatek i przez to zapewniać sobie stałą przewagę nad małymi stajniakami, które będą coraz gorzej rentować się a tem samym upadać.

Poza amerykańską metodą wyścigową zasługują na zmianę reforma startowania, o której by również wiele mówiono i pisano, gdyby nie nastąpiła równocześnie z pierwszą epokową nowością.

Otóż wprowadzono obecnie przy wszystkich, biegach, w których biorą udział dwu- i trzyklatki, «maszynę do startowania», systemu Gray'a, odmienią od używanej ubiegłego roku na torach austro-węgierskiego Yockey-Clubu, a która w Anglii za najpraktyczniejszą uznaną została.

Dokładnie cały mechanizm tejże nie da się tak łatwo opisać w krótkości, dość, że polega na tem, iż w poprzek toru przechodzi w pewnej wysokości szeroka wstęga, która starter za pomocą aparatu dźwigniowego ma podnieść w tym momencie, kiedy wszystkie startujące konie znajdują się w równej odległości bezpośrednio przed wstęgą.

Zaletą ma ten sposób ten, że ułatwia, a przy nerwowych dwulatkach umożliwia wprost szybkie i precyzyjne schwycenie i skorzystanie z momentu, w którym konie stoją w jednej linii, uniemożliwia częste wyłamywanie się młodych koni, wskutek czego dawny start — że tak się wyraża — z wolnej ręki — trwał nieraz bardzo długo i często wyczerpywał siły konia jeszcze przed rozpoczęciem biegu.

Zarzucają zaś tej maszynie, że wstęga podnosząc się z szelestem, ploszy konie w ostatniej chwili, które tem samym tracą swoją szansę już w czasie startu, a podnie-

sienie się wstęgi jest nieodwołalnym znakiem rozpoczęcia biegu, uniemożliwiającym zatrzymanie koni nawet w razie fałszywego startu.

Taki wypadek zdarzył się 28. kwietnia, b. r. we Wiedniu przy biegu Trial-Starts, przy którym poważni kandydaci do zwycięstwa: Spitzbub, Nézz réam i Nachtwächter zostali przy starcie, i obudzili silną opozycję przeciw temu aparatowi.

Otóż tu da się nadmienić, że wypadki takie są wogóle rzadkie, i w każdym razie rzadziej przy używaniu maszyny aniżeli przedtem; zresztą, są tu możliwe i prawdopodobnie w krótkim czasie będą uskutecznione różne znaczne ulepszenia w mechanizmie maszyny, a wypadkom nadzwyczajnym, jak n. p. takim, jaki zdarzył się przy Trial-Starts, można łatwo zapobiedz przez ustanowienie dwóch starterów — jednego, któryby funkcjonował przy aparacie, a drugi miałby stać w pewnej odległości przed tymże i chorągiewką da,

walby w razie potrzeby jeźdźcom znak, że start jest nieważny i należy konie zawrócić.

Obecnie bowiem, przy dzisiejszej konstrukcji maszyny, zadanie jednego startera w istocie nie jest łatwe, gdyż musi on w tym samym momencie, kiedy wszyscy jockeye są «ready», równocześnie i wytyczyć swą uwagę na schwycenie tego momentu i z precyzją wykonywać mechanizmoza, wielkiego spokoju ręki i pewnej siły fizycznej wymagającą funkcję podnoszenia dźwigni przy aparacie i to w ten sposób, aby nacisk ten ręki był nader równomierny, gdyż w przeciwnym razie wstęga nie będzie się podnosić w prostej linii, lecz w ukosej. Ponieważ zaś musi stać tuż koło koni, nie może po podniesieniu się wstęgi w razie spłoszenia się koni lub innego wypadku takich zastrzymać i dlatego są możliwe kiepskie starty.

Aby temu zapobiedz, wystarczy na razie, zanim maszyna zostanie ulepszona, ustalenie drugiego startera w pewnej odległości przed miejscem startu (50 m.), któryby mógł konie w razie tego startu zatrzymać.

Również zainteresowaniem samymi końmi jest większe niż zwykle o tej porze z powodu, że już obecnie, wbrew dotychczasowej praktyce, biorą udział w wyścigach wiosennych konie najlepszej klasy, a nawet kandydaci do błękitnej wstęgi (Derby), a to głównie dlatego, że tamtego rodzaju forma tych koni wcale ustalona nie była i nie pozwoliła na wykłarowanie się jakiegos faworyta, a ostra i długotrwała zima uniemożliwiła intensywny trening.

Rezultaty tych prób były o tyle ciekawe, że dotychczas konie, stanowiące według zszereżowanych wyników «Derby-Klasę», zostały w zupełności pobite przez uwalanych dotąd za gorsze, a zasługują gotoroczne wyniki tem bardziej na uwagę, że z drugiej strony wogóle wykazały większą przewagę tryzłatków nad

najlepszymi końmi starszymi, dokładnie wypróbowanymi i zgadzają się w tym punkcie z zapamiętaniem hodowców, że rok 1898 jest lepszy o wiele od poprzednich.

W kłękach «Derbycracków» okazuje się pewna wadliwość angielskiego systemu trenowania i sposobu karmienia koni, polegającego na przekarmianiu i wydelikacianiu koni, a którą amerykańscy trenerzy również zwalczają.

Skutkiem angielskiego systemu ma być, że konie, zwłaszcza te, na które sztuka trenerów najczęściej się wysila, wprost wzbudają poziew nader szybkim rozwinieniem się, są rosłe, wielkie, o szlachetnym linach, słowem są wspaniale budowane i rękują jako dwulatki wielkie nadzieje, lecz za to nie posiadają żadnej wytrzymałości, mają słabo rozwinięte muskuly i słabe ścięgna, ulegają różnym chorobom i nie wytrzymują dłuższego treningu.

Liczba koni, które jako dwulatki rokowały świetną karierę, a następnie najzupełniej zawodily, powiększa się z każdym rokiem znacznie.

Takimi wspaniałymi co do zewnętrznej formy końmi są i Dante, zwycięzca nagrody «Helenenthalu» i Durban, High Leicestershire i Carrasco, które obecnie zupełnie zawodily.

Amerykańscy trenerzy natomiast wychodząc z zasady, że konia naturalnem przeznaczeniem jest żyć na wolności, są za hodowlą prymitywną, hartującą, a przeciw wszelkim wydelikacianom, jak również przeciw zbyt wczesnemu wykorzystywaniu koni na arenie wyścigowej.

Tu przypomnę, że i właściciel Stada Chorzelowskiego, hr. Jan Tarnowski senior, który wychował «Przedświtę», był również zdecydowanym przeciwnikiem angielskiej metody hodowlanej, a specjalnie przekarmiania, i rzeczywście konie jego chowy były na pozór drobniejsze, lecz za to muskularnie i wytrwale.

I. M. Kocowski.

Amerykański system trenowania.

W powieści, nie wiem której i przez kogo napisanej czytałem o bójce Amerykanki z Anglikiem. Autor w niej wyraził się, że, jak to zwykle bywa na każdym polu, Amerykanin okazał się silniejszym od Anglika. — Zdanie to sprawdza się na każdym kroku i w sporcie. Dziś, gdy Europa przekonała się, że system amerykański jeżdżenia w wyścigu jest lepszym od angielskiego, umysły postepowe zaczynają obserwowac i amerykański system trenowania. Posłuchajmy, co o nim pisze Mr. Richardson: «Amerykanie dają przedewszystkiem rozwijać się koniom naturalnym sposobem. Wychodzą oni z tej zasady, że koń z natury swojej powinien być jak najwięcej na wolności, bo tym sposobem zdobywa najwięcej sił żywotnych. Dlatego Amerykanie wychowują swe konie hartując je i nie wydelikacując w stajni, nawet gdy konie znajdują się już w treningu. Kocowują jak najmniej i trzymają je na dworze jak najdłużej, szczególnie gdy słońce świeci. Łatwo wobec tego zrozumieć, że przez amerykańskich trenerów przygotowywane do wyścigów w Anglii konie na wiosnę mniej wygrają, niż w późniejszych miesiącach, w których słońce silniej działa.

Wówczas okazują systemem amerykańskim traktowane konie znakomitą formę, ponieważ już dłuższy czas na działanie promieni słonecznych wystawiane były, a te «kapielce słoneczne» tak znakomicie działają na organizm, że te konie prawie nigdy nie chorują i wykazują ogromną odporność na wszelkie «strapace» treningowe. Ostatniego lata widział Mr. Richardson w kwaterach treningowych Amerykanów w Anglii konie, będące w treningu, przebijające całemi

Fred Taral.

Sam Doggett.

Odpowiedzi od Redakcji.

Panu Władysławowi Jankowskiemu w Rosochowcu p. Stoboda Złota. Rodowody:

VUCINA (6).

Verbena	Buccaneer (14)
Vignette	Little Red Rover Mare
Compromise (2)	Widł Dąrzni (7)
Alarm (19)	Jan (4)
Bridley	Ethen Middleton
The Italian (3)	Little Red Rover (37)
Martingale	Edalat
Tha Sadler (8)	Edalat (12)
Kl. p. Durbanum	Edalat (11)
	Southdown
	The Label (14)
	Splitrove
	Pieranno
	Tonchisane (14)
	Miss Strux
	Tramp (8)
	Bay Middleton (7)
	Margaret
	Myrrha

PIRAT (27)

Menestho	Chislehurst (11)
Merry Duchess	Bonvalere (10)
Sebring (12)	Empress
Whisper	King Tom (3)
The Duke (12)	Ma mie
Mirabelle	Oxford (12)
	Birdcatcher (11)
	Honey Dear
	Flutecatcher (8)
	Silence
	Steeple (3)
	Bay Chilla
	Geanna di Verzy (20)
	Lady Roden
	Peasbann (18)
	Madame Eglantine
	Voldign (2)
	Queen Mary
	Harbaway (2)
	Powderbass
	Fanchon
	Jerry (16)

Sport kłusowy

Rezultaty główniejszych biegów

Wyścigi kłusowe w Wiedniu 1901.

Dzień czwarty. Niedziela, 12 maja.
 Austriackie Derby-kłusowe. 15000 kor. zwycięzcy, 5000 kor. drugimi, 3000 kor. trzeciimi, 1500 kor. czwartymi i 500 kor. piątymi koniowi.
 Meta 3300 m.
 PP. Morgensterna i Ruzicki gg. kl. Enamel po Email-Lizzie Woodnut, 3300 m. Tappan 5:04" (1:32)

P. N. Reintera gg. kl. *Princess Naphta* 3300 m. J. Brown 5:05" (1:32)
 PP. Weidinger i Wossa gg. kl. *Princess Warick* 3300 m. Woss lun. 5:10 (1:33)
 P. L. Hausera kary og. *Gentleman* 3300 m. H. Brown 5:12" (1:34)
 Tegoli gg. kl. *Diess* 3300 m. Kallista 5:18 (1:34)
 Oprócz tych biegiły: *My Deary, Quarter Girl, Baldur, Vergrämlichelt, Sobes J., Barister.*
 Totalizator: 89:3:10.

Od Redakcji.

Sz. Współpracownikom naszego pisma, Prenumeratorom i Towarzystwa sportowe najuprzejmiej prosimy o łaskawe nadsyłanie swoich prac, sprawozdań, wzmianek etc. na parę dni przed pierwszym i szesnastym każdego miesiąca.

Garstka uwag.

Jakkolwiek jestem gorącym zwolennikiem „Gazety sportowej” i szczerze pragnę jej duchowego i materialnego rozwoju, to jednak tę garstkę skreślonych uwag nie spowodowała ani stroniczność ani osobista znajomość i sympatya, jaką czuję zawsze dla kierowników tego zapoznanego u nas pisma, ale jedynie długoletnia obserwacja ruchu sportowego, jaki się tu i ówdzie raczył ukazać w naszym kraju.

Nie przeceniając zasług „Gazety sportowej”, lecz śledząc z żywym zajęciem akcję pracy od początku jej istnienia, nie mogąc pismu temu odmówić wielkich zasług, jakie położyło na polu naszego sportu. Co więcej, zasilane wybitnymi siłami fachowymi, stanęło ono dzisiaj na tej wyżynie, na jaką pismo podobne w innych warunkach zużyłoby kilka lat pracy.

Przeglądając od początku pojedyncze numera, widzimy to, czego nie zawsze dopatrzyć się można w podobnych pismach zagranicznych a mianowicie tak sumiennego i umiejętne opracowania każdego z poszczególnych działów. I tem właśnie „Gazeta sportowa” różni się od tych ostatnich. Podczas gdy one przy pomocy brutalnych nożyce spełniają swe zadania dla chleba, Redakcja „Gazety sportowej” pracuje da idei, bez uwzględnienia strat materialnych. I właśnie dzięki tej idei tak rzadko spotykanej w naszych zamateriałizowanych czasach, społeczeństwo polskie może się pochłubić piśmie nieograniczoną, jaką się szablono na powtarzaniu utartych formulek lecz udoskonalajacem się coraz więcej i zmierzającym z całą konsekwencją do celu, — do rozbudzenia życia i sił młodzieży. Cel wielki i święty! Bo czyż może być coś więcej wzniolejszego nad rozwijanie ducha młodego pokolenia, na którym my w przyszłości pokładamy tyle nadziei i pragnień?.. Czyż to nie szczytna praca krzewić w młodych sercach energię życia, energię sił i szczerpiał hart ciała? W zdrowem ciele, zdrowy duch! Bezuduszność, anemia i brak sił to czynniki rozkładające w niwec całe warstwy społeczeństwa. A biada społeczeństwu, którego łono zaczyna toczyć robak niemocy fizycznej, bo w ślad za nim dąży zgnilizna moralna i zanik ducha.

Wracając do „Gazety sportowej”, należałoby się spodziewać, że społeczeństwo polskie uznawając konieczną potrzebę pi-

sma w podobnym duchu, zainteresuje się niem żywo i poprze je szczerze. Tymczasem tak nie jest. Brak zainteresowania i brak ogólnego poparcia odbija się niekorzystnie na materialnej stronie wydawnictwa. Smutny to objaw zaiste! A tem smutniejszy, że pomijając dalszą egzystencyjną powyższego pisma, przedstawia przyszłość naszą w ciemnych kolorach. Twierdzić, jakoby na powodzeniu jakiegosi mniej lub więcej pożytecznego wydawnictwa, opierała się przyszłość narodu, byłoby zdaniem co najmniej śmieiałem, jeżeli już nie śmieśniewem lub naiwnem. Ani tego nie mam na myśli ani też nie pragnę robić reklamy „Gazecie sportowej”.

Wychodzę tutaj ze stanowiska czysto społecznego, które nakazuje patrzeć i sądzić bestronnie. Upadek pisma o szerszym zakroju, stanowi miarę intelektualności danego społeczeństwa. Pismo o niskich celach lub wstrętnych dążeniach, nie może się utrzymać w narodzie moralnie i duchowo zdrowym. Przeciwnie, czem więcej jest ów naród rozwinięty, tem większe są jego pragnienia, cele i ideały.

Zastanawiając się bliżej nad bardzo możliwymi w podobnych warunkach katastrofą „Gazety sportowej”, przychodzę do przekonania, że niestety w społeczeństwie naszym brak jest tych szlachetnych dążeń, które nietylko powinniśmy nosić w sercach własnych jako pierwiastek odrodzenia się sił dawnych i bijących, ale zarazem przekazać je w spuściznie dzieciom i wnukom. Cofając się wstecz od rozwoju zachodu, grzeżąc w apatycznym dole far niente, tracimy grunt pod nogami i żujemy węzły łączące nas z ludami, które dążą do swobody ducha i słońca promieni.

Leżmy, co żyjemy w zupełnie innych warunkach, co upadamy pod brzemieniem złowrogiego fatum, zamiast się wznieść ponad zwykły poziom, toniemy niżej i niżej. Czas już narazicie wywalczyć w świecie należne nam prawa, czas już stanąć na równi z rozwojem innych narodów, inaczej ocknąwszy się kiedyś z duchowej martwoty, będzie już może — co nie daj Boże — zapóźno!

Rokina.

Cyklistyka.

Z Tow. Kolarzy Wyścigowców

w Lwowie.

Dnia 14. ubiegłego miesiąca odbyło się doroczne Walne Zgromadzenie członków, których liczba z dniem tym wynosiła 78, licząc w to dwóch członków honorowych.

W ubiegłym roku zamarkowało się pewien zastój w sprawach Towarzystwa, a to z powodu, że na wezwanie Lwowskiego Klubu Cyklistów, w którym tenże oświadczył, że bez pomocy materialnej i wspólnej pracy innych Towarzystw, absolutnie nadal toru wyścigowego prowadzić nie może i takowy zniszczyć będzie zmuszony, przystąpiło Towarzystwo K. W. do wspólnego finansowego i sportowego prowadzenia toru, które to przedsięwzięcie kosztowało nas wprawdzie 600 koron, podtrzymało jednak nadal egzystencyję toru, jedynie w Galicyi.

To samo jest źródłem zastój ruchu sportowego w ubiegłym roku. Prawie cały Wydział był włączony do wspólnego zarządu torom, to też wszelka praca Wydziału obronową została da utrzymania życia na torze i dzięki tej pracy Towarzystwo większych strat nie poniosło.

Korzystając jako Towarzystwo otrzymało za swój współdział, to wolny da wszystkich członków bez żadnych ograniczeń wstęp na

Fabryka powozów

wozów * wózków * sani i uprzęży

w Sędziszowie (Gabryłówka)

poleca się łaskawym względem P. J. pp. Sportsmanów i Obywateli. — Wykonuje na zamówienie wszelkie roboty wehodzące w zakres powoznictwa i rytmarstwa.

Poleca szczególnie znane z dobroci wózki „Grabownica“ na podłużnych amerykańskich resorach — jakoteż uprzęże na juckery wykonane podług wzorów własnych i zagranicznych.

Warstat reparacyjny.

!!! Wiele
== Pieniądzy!

Nr. 900. Nikłowy remontar . . . zlr. 1-90
Taki sam z obrazem Cesarza . . . zlr. 2-10
Nr. 901. Srebrny remontar . . . zlr. 4-20
Taki sam z srebrnym łańcuszkiem zlr. 5-50

oszczędzić można przy zakupie zegarków, łańcuszków i kosztowności, skoro się je sprowadza wprost z fabryki zegarków

== J. Wanderera ==
== w Krakowie, Stradom 2. ==
Cenniki ilustrowane wysyła się na żądanie darmo i oplatnie

Przedmioty nieodpowiadające przyjmują się do dni 8-in napowrót.

PODRĘCZNIK DLA SZERMIERZY

Krótki zarys szermierki na szable
podług metody włoskiej
zestawił

J. ŻYTYNY,

o. i k. porucznik dyplomowany nauczyciel szermierki i gimnastyki
wyszedł z druku i jest do nabycia za 1 Kor.

w Redakcyi „Gazety Sportowej“ ul. Karola Ludwika 1. 5., w księgarniach i w Magazynie sportowym Wgo Calderoniego.

Stampile kauczukowe * Marki pieczętkowe

i druki á la minute

wykonuje

M. W. TAUBER

ZAKŁAD RYTOWNICZY

Lwów, Pasaż Hausmana (Grand Hotel).

Ważne dla panów myśliwych!

Rewolwery dla własnej obrony

LANCASTRÓWKI * DRYLINGI * WSZELKIE PRZYBORY

poleca

PRACOWNIA RUSZNIKARSKA

Bolesława Jankowskiego

Lwów, ul. Czarnieckiego 2.

CENNIKI DARMO I OPLATNE

Wszelką reparację przyjmują pod gwarancją.

Starą broń kupuje płacąc gotówką.

Zbroszurowane roczniki „Kółca“

Pisma fachowego, poświęconego sportowi kółkowemu
z roku 1895 i 1896 po koron 5. — z roku 1897, 1898 i 1899
po koron 6. — Komplet z pięciu roczników 20 koron
są do nabycia w administracyi

Gazety sportowej ul. Karola Ludwika 1. 6. w Lwowie.

Magazyn Nowości i Towarów Galanteryjnych
pod firmą

Klemens Zgud

w Krakowie, ul. Sławkowska 1. 3, Hotel Saski
poleca na każdą porę roku najnowsze towary.

Do Treningu Na Sezon Sportowy

polecamy:

Znakomite środki odżywcze i wzmacniające system nerwów i mięśni:

Kola Granulo „Astler“ lub „Stoll“

Vin de Kola „Stoll“

Elixer do Kola „Stoll“

Kaiser Kola-Elixer „Stoll“

Do na cierania mięśni po wazolkach natężających mar-
szach, jazdach, wybieczkach i t. d.

Wódkę francuską ze solą „Mella“

Wódkę francuską ze solą i bez soli „P. Mikolascha“.

Restitutions-Fluid „Kwizdy“.

Do treningu dla koni:

„Hoffera“ Training-Fluid,

„Hoffera“ April,

„Kwizdy“ Hufeisbe,

„Kwizdy“ Kresolin-Balsam“.

Do samochodów:

Znakomita benzyna.

Zastępstwo Jeneralne na Galicyę i Bukowinę niezróż-
nanej wody do ust i zębów.

Kosmin.

Piotr Mikolasch i Sp.
we Lwowie, (Pasaż Mikolascha).

Urządzone
przez redakcję „List sprzedaży koni“
(Pferde-Verkaufs-listen)

LICYTACYE NA KONIE

(dla prywatnych właścicieli)
we Wiedniu IV. Heugasse 1.
(róg placu Schwarzenberga) w ujeżdżalni
ks. Schwarzenberga

także
na powozy, uprzęże, siodła itp. itp.
odbywają się stale począwszy od 4. kwietnia
w każdą pierwszą i третią sobotę w miesiącu.

Początek o godzinie 11-tej rano.
Wszystkie do licytacji zgłoszone konie zawiera
»Lista sprzedaży koni«

Emeryk Protiwinsky

zaprzys. kierownik sprzed ży licytacyjnych i wy-
dawca »Listy sprzedaży koni«
we Wiedniu, XVIII., Gürtler Nr. 126.
Osobiste porozumienie od godz. 2—6 popołudniu.

Koszta utrzymania konia w stajniach zakładu od licytacji
do licytacji wynoszą dziennie i zitr. 35 ct. od konia —
(stajenna, obrok, słoma, dozór, przepędzenie).
N. B. Właściciel może dostarczyć własny obrok i własny
personal.

Rowery

„PUCHA“ w Gracu   „CLEVELAND“ w Ohio
po zł. 150, 160, 175, 190 i 200   po zł. 185, 200 i 260

Najlepsze marki poleca

Jadeusz Gustowicz
skład rowerów i artykułów sportowych
Lwów, ul. Akademicka 1. 12.

Rowery z fabryk wiedeńskich od 85 zł. z latarką i dzwonkiem.
Specjalne cenniki na żądanie.

Używane rowery w dobrym stanie od 45 zł.
Latarki acetylenowe do rowerów i powozów.

Ubrania dla kolarzy.

Zamówienia z prowincji odwrotnie.

Warsztat reparacyjny.

Wpisy

na członków zaniejswych
„Warszawskiego Tow. Cyklistów“
przyjmuje i wyjaśnien udziela Lwów Ossolińskich 1. 11.
W. Krobicki
Konsul W. C. C. na miasto Lwów.

Bardzo tanio do nabycia!

Rower damski

mało używany — marki „Enfield“
Bliższa wiadomość w redakcyi „Gazety sportowej“, ul. Karola
Ludwika 1. 5, między godz. 9—4.

Największy wybór najnowszych

Kart z widokami

poleca
skład papieru

E. Mikołajczak
Lwów, ul. Lyczakowska 1.

